KÉPZÉS ÉS TANULÁS – TANÁROK TOVÁBBKÉPZÉSE

1. MODUL – HOLNAP JÓLLÉTÉNEK KÉSZSÉGEI

A TÍZ SPIRIT TRANSZVERZÁLIS KÉSZÉG

TRÉNERI KÉZIKÖNY

MAGYAR DIGITÁLIS OKTATÁSÉRT EGYESÜLET
VITACOMM EDUCATION
FONDAZIONE PATRIZIO PAOLETTI
erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL
UNIVERSITATEA SAPIENTIA
Funded by the European Union

Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and STEAM
GA Nr. 2023-1-HU01-KA220-SCH-000154457

Szerzők

Flavio BACCI, Dr. Imre TÓDOR, Tibor DŐRI, Dr. Katalin KULMAN

A tréning nemzetközi tesztelésében részt vett trénerek

Flavio BACCI, Malisse BRAM, Anja DECOSTER, Tibor DŐRI, Dr. Katalin KULMAN, Dr. Miklós LEHMANN, Crystal-Jade LERIOS, Dr. Enikő TANKÓ, Dr. Imre TÓDOR

Szakmai Szerkesztő

Dr. Katalin KULMAN, Tibor DŐRI

Köszönetnyilvánítás

Szeretnénk őszinte köszönetünket kifejezni a **Holnap jóllétének készségei: a tíz SPIRIT transzverzális készég** európai pedagógus-továbbképzési program kísérleti fázisában részt vevő **80 pedagógusnak** a tréning program nemzetközi kipróbálásához és értékeléséhez és továbbfejlesztéséhez nyújtott kiemelkedő szakmai hozzájárulásukért.

Technikai szerkesztő

Leila SZABÓ, Norbert SZABÓ

Kiadó

Kiadja a Magyar Digitális Oktatásért Egyesület 2025.

Jogi nyilatkozat

Ez a munka a **„SPIRIT - Skills of Tomorrow for Children of Present: Complex Future-Skill Development with the Synergy of Learning Activities, Game-Based Learning, and STEAM”** című projekt keretében készült az Európai Unió finanszírozásában. (Támogatási megállapodás száma: 2023-1-HU01-KA220-SCH-000154457).

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

A SPIRIT konzorcium valamennyi tagja elkötelezett a pontos és naprakész információk közzététele mellett, és ennek érdekében a legnagyobb gondossággal jár el. A SPIRIT konzorcium tagjai azonban nem vállalnak felelősséget a jelen mű további felhasználása során történt semmilyen pontatlanságért vagy kihagyásért, sem pedig az ezen információk nem megfelelő felhasználásából eredő bármilyen közvetlen, közvetett, következményes vagy egyéb veszteségért vagy kárért.

Szerzői jog

© 2026 SPIRIT

Ez a mű a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International licenc alapján használható.

Tartalomjegyzék

Bevezetés 4

A workshop előtti feladatok 6

Olvassa el a workshop előtt – A tíz SPIRIT transzverzális készség 6

Nézze meg a workshop előtt – Az általános iskolától a jövő jóllétéig – Beszélgetés a neuropszichológussal a SPIRIT készségek fejlesztésének lehetőségeiről 14

Workshop feladatok 20

1. feladat – Ráhangoló gyakorlat: a 10 Fejleszthető SPIRIT készség és szerepük a pedagógiai gyakorlatban 19

1. feladat – Alternatív feladat a program megkezdéséhez – Bevezetés: A tanárok saját készségfejlesztési tapasztalatainak átgondolása 23

2. feladat – A tanár, mint viselkedési minta a transzverzális készségek fejlesztésében 26

3. feladat – Konkrét tanulási helyzet elemzése 30

4. feladat – Reflektálás, átmenet a következő modulokhoz és zárás 32

A workshop utáni feladatok 34

Kártyák a Jigsaw tevékenységhez – 1. workshop 33

Kiosztandó segédanyagok a 3. workshophoz – Konkrét tanulási helyzet elemzése 39

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Bevezetés

Üdvözlünk a **Holnap jóllétének készségei: tíz SPIRIT transzverzális készség** című bevezető tréning modulban. Ez a képzési anyag a SPIRIT projekt partnerek által kidolgozott, gyakorló tanítók és tanárok számára szóló négy modulból álló szakmai képzési program első alapmodulja. Alapmodul olyan szempontból, hogy a többi három modul akkor válik igazán hasznossá, ha már megismerkedett ezzel, mivel mindegyik a jelen modulban leírt 10 transzverzális készség gyakorlati fejlesztésére összpontosít. Mind a négy képzési modult úgy strukturáltuk, hogy a személyes workshopok ne az elméletről szóljanak, hanem a közös gondolkodásról és a tapasztalatok megosztásáról.

Ez a dokumentum szándékosan mélyebb és reflektívebb a szokásosnál. Úgy terveztük, hogy ne csak kognitívan, hanem szakmailag és személyesen is felkészítse a pedagógusokat a képzési programon történő hatékony és eredményes részvételre.

A SPIRIT keretrendszer a nevelés holisztikus felfogásán alapul. Az oktatás nem korlátozódik pusztán a tudásszerzésre, hanem egy olyan folyamat, amely integrálja a kognitív fejlődést, az érzelmi szabályozást, a kapcsolati kompetenciát, az etikai tudatosságot és az identitásformálást.

Ebben az előkészítő modulban arra kérünk, hogy lépj túl a „Milyen tantárgyat tanítsak?" kérdésen, és mélyebben elmélkedj azon: „Kikké válnak a tanítványaim a tanításomon eredményeként?"

Mire számíthatnak a résztvevők a képzés során

Ez az alapozó modul képezi a teljes képzési program kiindulópontját, amelyre a későbbi modulok közvetlenül épülnek. A 10 SPIRIT transzverzális készség pontos értelmezése és ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy a következő modulokban bemutatott eszközök – az aktív tanulási technikák, a fejlesztő játékok és a STEAM-projektek – készségfejlesztő hatását megértse és a gyakorlatban alkalmazni tudja. A modul részletesen bemutatja a 6–10 éves korosztály számára kidolgozott 10 SPIRIT transzverzális készséget.

A **„Tíz SPIRIT transzverzális készség"** című anyag, amelyet kérjük, olvasson el a workshop előtt, bemutatja a tíz fejleszthető SPIRIT készség elméleti, fejlődéspszichológiai és pedagógiai alapjait. Felkészíti Önöket arra, hogy aktívan és kritikus szemmel vegyen részt a jelenléti képzés foglalkozásain. Az anyag a következő témákkal foglalkozik:

- A transzverzális készségek fogalmi tisztázása a kortárs oktatási elmélet keretében.
- Gyakorlatorientált elemzés, hogy miért játszanak ezek a kompetenciák központi szerepet a 21. században a jövőbeli mentális és szociális jóllét szempontjából.
- A tíz fejleszthető SPIRIT készség részletes bemutatása gyakorlati osztálytermi példákkal.
- A fejlődési szintek és viselkedési mutatók feltárása.
- A tapasztalati tanulás elméletéhez (Kolb) való pedagógiai kapcsolódás.
- Reflektív kérdések a résztvevők saját tanítási gyakorlatának átgondolásához.

Javasoljuk az aktív olvasást. Húzza alá azokat az ötleteket, amelyekkel egyetért. Jegyezze fel a kérdéseket. Határozza meg azokat a területeket, ahol gyakorlata eddig is összhangban volt ezekkel az elvekkel, és azokat, ahol még fejlődési lehetőségek vannak.

Kiemelten ajánljuk "Az általános iskolától a jövő jóllétéig" a videó beszélgetésnek a megtekintését, amiben az olasz partnerünk neuropszichológus kutatója 34 gyakorló

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

pedagógussal beszélget arról, hogy mit gondolnak az agykutatók arról, hogy gyermekek esetében melyik az az életkor, amikor már lehet és kell ezeket a SPIRIT készségeket fejleszteni.

Elérendő tanulási célok

A **Holnap jóllétének készségei** képzési modul elvégzése eredményeként képes lesz:

- Értelmezni és „elhelyezni" a transzverzális készségeket a saját oktatási gyakorlatában.
- Részletesen értelmezni a tíz SPIRIT készséget.
- Meghatározni az egyes készségek tanteremben, tanítás és játék során megfigyelhető viselkedési mutatóit.
- Megérteni, hogy a SPIRIT készségek fejlesztése hogyan támogatja a 6-10 éves gyerekek hosszú távú mentális és szociális jóllétet és az életelégedettséget.
- Értelmezni a Kolb féle tapasztalati tanulási ciklust az tantermi, tanórai környezetben.
- Kritikus szemmel értékelni a saját, mint, tanító példamutató szerepét a transzverzális kompetenciák fejlesztésével kapcsolatban.

Kellemes tanulást kívánunk, és jó szakmai szórakozást ennek a valóban lenyűgöző téma felfedezéséhez!

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Olvassa el a workshop előtt – A tíz SPIRIT transzverzális készség

1. Miért pont a transzverzális készségek, és miért éppen most?

A globális oktatási diskurzus fokozatosan elmozdult a tisztán tudásközpontú modelltől a kompetenciaalapú paradigma felé. A nemzetközi keretrendszerek (OECD, UNESCO, Európai Bizottság) az alkalmazkodóképességet, az együttműködést, a kreativitást és az érzelmi intelligenciát emelik ki alapvető oktatási eredményekként.

Ez a váltás nem ideológiai jellegű; a társadalomban végbemenő strukturális átalakulásokra reagál.

- A technológiai fejlődés felgyorsulása csökkenti az egyes technikai ismeretek élettartamát.
- Az automatizálás, robotizálás és a mesterséges intelligencia alkalmazása átalakítja a munkaerőpiacokat, és olyan kognitív rugalmasságot és készségeket igényel, amire hagyományos iskolákban csak kevés figyelem fordul.
- A globalizáció fokozza a kultúrák közötti együttműködés igényét, és az etikai komplexitást.
- A környezeti kihívások és válságok szisztematikus és együttműködésen alapuló gondolkodást igényelnek.
- A digitális környezet felerősíti az érzelmi és kapcsolati kihívásokat.

Ilyen kontextusban az oktatásnak olyan képességeket is kell fejlesztenie a tudásátadás mellett, amelyek lehetővé teszik folyamatos fejlődést, az alkalmazkodást és az “értelem felfedezést”. A transzverzális készségek lehetővé teszik, hogy a tudás különböző kontextusokban is funkcionális maradjon.

A kritikai gondolkodással rendelkező gyermek képes értékelni az információkat és felfedezni ha az téves. A Rezilienciával rendelkezők képes kitartani és új “stratégiákat” találni a bizonytalanságban. Az Empátia révén képes észrevenni, értékelni és kezelni a sokszínűséget.

Ezenkívül ezek a SPIRIT készségek értékeink és készségeink folyamatos önfejlesztésének az alapját is képezik: lehetővé teszik számunkra, hogy ápoljuk és fejlesszük azokat az értékeinket, amelyek idővel valóban boldoggá és elégedetté tesznek minket, megerősítve azt a képességünket, hogy kiegyensúlyozottan nézzünk szembe az élettel.

2. A tartalomátadástól a kompetenciafejlesztésig

A kompetenciaalapú oktatás három dimenziót integrál:

- Kognitív (tudás és intellektuális feldolgozás).
- Érzelmi (önszabályozás és önismeret).
- Kapcsolati (interakció és etikai felelősség).

A transzverzális készségek nem tantárgy specifikus készségek, így nem is egy adott tantárgyhoz kötődően fejleszthetők, hanem sokkal inkább fejleszthető készségek, amelyek bármely tantárgy esetében (vagy azok integrációja mellett) a hiteles tanulási élmények során aktiválódnak.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Például egy matematikai problémamegoldás során egy jó feladat esetén a következő készségek aktiválódhatnak:

- Reziliencia, amikor valami nem sikerülés a feladatot újrakezdik.
- Rugalmasságot, amikor megoldási stratégiát váltanak.
- Kapcsolódást és kötődést, egymás véleményének az értékelése és elfogadása illetve megkérdőjelezése (kritikai gondolkodás), empátiát a csoportmunkában.
- Kritikai gondolkodást a megoldás érvényességének értékelésekor.

Ez az integrált szemlélet lehetővé teszi a tanárok számára, hogy olyan tanulási élményeket adjanak a gyerekeknek, amelyek egyszerre szolgálják a tantervi célokat és a készségfejlesztési célokat.

Elengedhetetlen, hogy a tanárok tisztában legyenek a SPIRIT transzverzális készségekkel: csak így tudnak segíteni tanítványaiknak nemcsak a tudás elsajátításában, hanem azoknak a készségeknek a fejlesztésében és megerősítésében is, amelyek a mindennapi életben értékesek lesznek. Valójában a tanárok nem csupán tartalmat közvetítenek, hanem támogatják a diákokat olyan készségek elsajátításában, amelyek segítségével sikeresen tudnak szembenézni személyes, szakmai és társadalmi kihívásokkal.

3. A tíz fejleszthető SPIRIT transzverzális készség áttekintése

A tíz transzverzális kompetencia kiválasztása empirikus kutatási folyamat eredménye volt. A kiindulópontja partner országonként egy-egy kognitív fejlődéspszichológusokkal készített félig strukturált interjúk volt. Ezek után, a mélyinterjúk megállapításait felhasználva a SPIRIT projekt keretében több mint 500 pedagógus bevonásával végzett kérdőíves adatfelvétel, pedagógusokkal folytatott fókuszcsoportos beszélgetések összesített eredményként került véglegesítésre. A kutatási eredmények alapján a projekt kutatócsoportja azonosította azokat a kompetenciákat, amelyek egyrészt meghatározó jelentőségűek a későbbi pszichológiai jóllét és társas alkalmazkodás szempontjából, másrészt már 6-10 éves életkorban értelmezhető és fejleszthető formában jelen vannak.

A kiválasztott kompetenciák közös jellemzője, hogy nem kizárólag az iskolai, és egyáltalán nem a jövőbeli munkaerőpiaci teljesítményt támogatják, hanem a gyermek személyiségfejlődésének komplex dimenzióit érintik. Fejlesztésük hozzájárul az önszabályozás, az együttműködés, a kritikai gondolkodás, az érzelmi tudatosság és a felelős döntéshozatal megerősödéséhez, ezáltal megalapozva a későbbi életvezetési kompetenciákat. A SPIRIT keretrendszer azonban nem pusztán egy készséglista, hanem olyan átfogó pedagógiai koncepció, amely a gyermekek jelenbeli tanulási tapasztalatait a jövőbeli jóllét és társadalmi beágyazottság perspektívájába helyezi.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

A 10 SPIRIT transzverzális készség teljes leírását a SPIRIT weboldalán – a „Jövőbeli készségek" menüpont alatt – találja.

4. A gyermekek életkori sajátosságai és fejlettségi szintje és fejlődés viselkedési mutatók

A készségek elsajátítása fokozatos és megfigyelhető folyamat. A szintek felismerése megakadályozza a statikus címkézést. A projekt egy "leegyszerűsített" megközelítést használt és három szintet azonosított a fejlesztés folyamatában:[1]

- Kialakuló – A készség még nem jelenik meg következetesen, és iránymutatásra szorul.
- Fejlődő, megerősödő – A készség részleges önállósággal jelenik meg.
- Megszilárdult – A készség önállóan alkalmazható különböző helyzetekben.

[1] A három szint nem merev kategóriát, hanem dinamikus fejlődési állapotot jelöl. Az első, *kezdeti vagy kialakuló kompetenciaszinten* a gyermek a készséggel elsősorban irányított, strukturált helyzetekben találkozik. A készség alapvető elemei a viselkedésében jelennek meg, de alkalmazásuk még külső támogatást, modellkövetést és explicit visszajelzést igényel. E szakaszban a pedagógus szerepe fontos, ugyanis ő biztosítja azt a biztonságos keretet, amelyben a gyermek fokozatosan kipróbálhatja és gyakorolhatja az új viselkedési mintákat.

A második, *megerősödő vagy konszolidálódó kompetenciaszinten* a készség alkalmazása tudatosabbá és egyre önállóbbá válik. A gyermek többféle helyzetben képes az adott kompetencia használatára, és megértése árnyaltabbá válik. Ekkor már nem pusztán reakciószerű viselkedésről beszélhetünk, hanem részben internalizált, belsővé tett működésről. A pedagógus feladata ebben a fázisban a differenciált visszajelzés, valamint a reflektív gondolkodás ösztönzése, hogy a gyermek tudatosítsa saját fejlődését.

A harmadik *szinten* a gyermek a készséget rugalmasan, kreatívan és autonóm módon alkalmazza, akár új, komplex helyzetekben is. Képes az adott kompetenciát más készségekkel integrálni, valamint saját tanulási és viselkedési stratégiáit tudatosan alakítani. Itt már nem csupán helyes viselkedésről beszélhetünk, hanem a kompetencia strukturális beágyazottságáról a gyermek személyiségében és társas működésében.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Például a kialakuló szintű Reziliencia ismételt kudarcokkal járhat. A fejlődő szinten a tanuló bátorításra újra megpróbálja. A megszilárdult szinten a tanuló önállóan értelmezi újra a hibáit.

Ezek a fejlődési szintek szorosan összefonódnak a kognitív, érzelmi és pszichológiai fejlődési folyamatokkal. Az idegtudomány legújabb eredményei rávilágítanak arra, hogyan fejlődik a tanulók agya ezekkel a készségekkel kapcsolatban, és értékes betekintést nyújtanak a pedagógusok számára. Ha a tanárok felismerik, hogy a tanuló hol tart ezen a fejlődési spektrumon, testre szabhatják oktatási stratégiáikat és reális elvárásokat támaszthatnak, biztosítva, hogy mind az osztálytermi tevékenységek, mind a tanulási célok megfelelően illeszkedjenek az egyes tanulók aktuális képességeihez. Ez a tudatosság olyan támogató környezetet teremt, amely ösztönzi a fejlődést és elősegíti a jóllétet.

5. Hogyan fejlesszük a gyerekek transzverzális készségeit – Tapasztalati tanulás és Kolb-ciklusa gyerekek esetében

A transzverzális készségek fejlesztése az általános iskolákban elengedhetetlen ahhoz, hogy a gyermekek olyan szociális és érzelmi kompetenciákat fejlesszenek ki, amelyek egész életükben hasznukra válnak. Ez természetesen eltér a tantervi tantárgyak tanításától: a transzverzális készségek fejlesztése magában foglalja a kompetencia megértését (megfigyelését és megnevezését), valamint a funkcionális viselkedési szokások kialakítását. A hatékony tanulási élmény biztosítása érdekében a tanárok a Kolb-féle tanulási ciklus segítségével strukturálhatják megközelítésüket, amely négy fő szakaszból áll:

- Konkrét tapasztalat – A tanulók aktívan részt vesznek egy feladatban.
- Reflektív megfigyelés – A tanulók érzelmileg és kognitív szempontból elemzik tapasztalataikat.
- Absztrakt fogalommegfogalmazás – A diákok azonosítják az általános elveket, és megnevezik a gyakorolt készséget.
- Aktív kísérletezés – A tanulók új kontextusokban alkalmazzák a tanultakat.

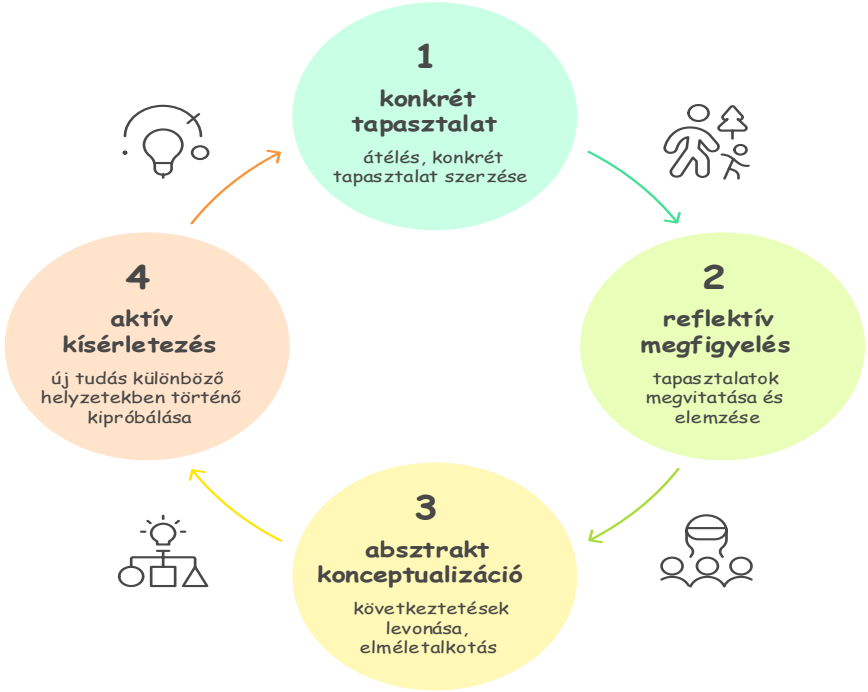

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Minden szakasz döntő szerepet játszik a 6-10 éves tanulók viselkedési kompetenciáinak fejlesztésében, és a fejlesztési folyamat különböző szakaszaiban alkalmazható: mindenesetre úgy véljük, hogy a transzverzális készségek teljes körű elsajátításához minden szakaszt be kell vonni a folyamatba.

Például egy STEAM tervezési feladat során a diákok prototípust építenek (tapasztalat), reflektálnak a kudarcok okait (reflexió), azonosítják a reziliencia stratégiákat (konceptualizálás), majd újratervezik a prototípust (kísérletezés).

Szervezett reflexió nélkül a tevékenységek felszínesek maradhatnak. Célzott irányítással viszont a fejlődés katalizátorává válnak.

A modell részletes leírását, és a 6–10 éves korosztály transzverzális készségeinek fejlesztésére gyakorolt hatásait illetően kérjük, olvassa el a SPIRIT-projekt kézikönyvének 7. fejezetét, és gondolja át, hogyan illesztheti be az olvasottakat mindennapi tanítási gyakorlatába.

A SPIRIT MODELL: ÁTFOGÓ KÉZIKÖNYV TANÍTÓK SZÁMÁRA – HOGYAN FEJLESZTHETŐK A TRANSZVERSZÁLIS KÉPESSÉGEK

6. Transzverzális készségek és hosszú távú jóllét

A fejlődéspszichológia és a pozitív pszichológia kutatásai következetesen azt mutatják, hogy a jóllétet nem elsősorban a külső siker, hanem a belső kompetenciák határozzák meg. Az érzelmi szabályozás, a szociális kompetencia, a reziliencia és az adaptív megküzdési stratégiák erősen előre jelzik az élethosszig tartó életelégedettséget.

A pozitív pszichológián belül Martin Seligman **PERMA-modellje** a jóllét öt alapvető dimenzióját határozza meg: pozitív érzelmek, elkötelezettség, kapcsolatok, hasznosság, értelem és cél és teljesítmény, fejlődés és sikerélmény érzete. Ez manapság kiegészítik egy H/V dimenzióval is: az egészség, energia, vitalitás érzete. A transzverzális készségek megléte és fejlettsége közvetlenül támogatják ezeket a dimenziókat.

A jóllét tehát nem egy átmeneti érzelmi állapot. Hanem egy fejlődési képesség – az érzelmek kezelésének, az elkötelezettség fenntartásának, a konstruktív kapcsolatok kiépítésének, az értelmes célok követésének és a nehézségekre való adaptív reagálásnak a képessége.

Például:

- Az érzelmileg kiegyensúlyozott gyermekek hatékonyabban kezelik a problémás helyzeteket, a kudarcokat. Ez alátámasztja a PERMA-modell „Pozitív érzelmek” dimenzióját, mivel az érzelmi egyensúly csökkenti a szorongást és növeli a pszichológiai stabilitást.
- Az empatikus, a másokat (embereket, természetet) megbecsülő, tisztelő gyermekek támogató kapcsolatokat építenek ki. Az empátia erősíti a „Kapcsolatok” dimenziót. Azok a diákok, akik megértik mások szempontjait, nagyobb valószínűséggel működnek együtt, oldják meg konstruktívan a konfliktusokat, és érzik a társadalmi összetartozást.
- A reziliens gyermekek a nehézségek ellenére is megőrzik motivációjukat. A reziliencia mind az „elkötelezettséghez”, mind a „teljesítményhez” hozzájárul. Azok a diákok, akik a kudarcot visszajelzésként értelmezik, kitartanak, és idővel elsajátítják a készségeket.

- A kíváncsi gyermekek megőrzik a belső motivációjukat. A kíváncsiság táplálja az „elkötelezettséget". Amikor a tanulást kötelezettség helyett felfedezésként élik meg, a diákok tartós kognitív elkötelezettséget és mélyebb tanulási szokásokat alakítanak ki.
- Azok a diákok, akik magukat egy nagyobb társadalmi és ökológiai rendszer részének érzik, könnyebben adnak és kapnak támogatás egyadotthelyzetben, ami jelentősen támogatja az érzelmi, mentális és szociális jóllétüket.
- Azok a gyermekek akik értelmet látnak a sajáttevékenységükben, (élet)céljaik vannak sikerélményt is könnyebben élnek meg, így a boldogságot, és az elégedettséget is megtudják élni.

És mi az a H/V kiegészítés: Egészség és vitalitás - a fizikai egészség közvetlenül befolyásolja a mentális egészséget; a rendszeres testmozgás endorfinokat szabadít fel, csökkentve a depresszió és a szorongás tüneteit, és elősegítve a pozitív életfelfogást. A jó fizikai egészség lehetővé teszi a gyerekek számára a mindennapi iskolai és társas tevékenységekben és a célok elérésében való teljesebb részvételt, lehetőséget teremtve értelmes kapcsolatok kiépítésére és pozitív érzelmek megtapasztalására.

Ezek a kompetenciák szinergikus kölcsönhatásban állnak egymással. Az Érzelemszabályozás támogatja a Rezilienciát; az Empátia erősíti a Kapcsolódás és kötődés szintjét; a Kíváncsiság javítja a Problémamegoldást és a Kapcsolódást. Együttesen stabil alapot teremtenek a pszichológiai jóléthez.

A SPIRIT transzverzális készségek védelmi, megelőző tényezővel bírnak a motivációvesztés, az érzelemszabályozási zavarok és a társadalmi elszigetelődés ellen. Fejlesztő szempontból pedig elősegítik a cselekvőképességet, az alkalmazkodóképességet, az etikai tudatosságot és a fenntartható boldogságot.

Ezért a transzverzális készségek nem csupán kiegészítői az akadémiai tanulásnak. Alapvető fontosságúak a hosszú távú mentális és szociális jóllét szempontjából. A SPIRIT modellben e kompetenciák fejlesztése összehangolja az oktatási sikert az emberi kibontakozással – felkészítve a diákokat nem csupán a teljesítményre, hanem a boldogságra is.

7. A tanító, mint a transzverzális készségek példaképe – mit tanulhatnak a gyerekek a tanító viselkedéséből?

A gyermekek nem csupán a kifejezett utasításokat, hanem a megfigyelt viselkedést is magukévá teszik. Fontos, amit mondunk. De még fontosabb, amit példával mutatunk. Ez különösen igaz a 6–10 éves gyermekekre.

Minden tantermi interakció során a tanárok implicit üzeneteket közvetítenek arról, hogyan kell gondolkodni, hogyan kell érezni, hogyan kell reagálni a nehézségekre, és hogyan kell viszonyulni másokhoz. A transzverzális készségek ezért nem kizárólag strukturált tevékenységek vagy tervezett órák keretében kerülnek tudatos fejlesztésre. Nap mint nap megtestesülnek a hangszínben, a hibákra adott reakciókban, a konfliktuskezelés módjaiban és a bizonytalansággal szembeni hozzáállásban, és nem utolsó sorban abban, hogy miként kell másokat, a gyerekeket, azok véleményét megbecsülni.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

A SPIRIT transzverzális készségfejlesztési modellben a tanító nem csupán a tanulási élmények megteremtője, hanem a transzverzális készségek megnyilvánulásainak élő példája is.

Gondolkodjon el a következő reflexiós kérdéseken:

- Hogyan reagál a váratlan kihívásokra? Amikor egy óra nem a terv szerint alakul, mereven vagy rugalmasan reagál? Szavakba önti a gondolkodási folyamatomat, és példát mutat a konstruktív problémamegoldásra? Vajon reziliensen viselkedik ezekben a helyzetekben, vagy nem tudja kontrollálni az érzelmeit (csalódottságát és bosszankodását). A diákok figyelik, hogy a nehézséget fenyegetésként vagy lehetőségként kezeli-e.
- Hogyan fejezi ki a frusztrációját? Elnyomja, kifelé irányítja, vagy konstruktívan viselkedik? Az érzelmi tudatosság kimutatása – például azzal, hogy azt mondom: „Most egy kicsit frusztráltnak érzem magam, ezért veszek egy mély levegőt, és átgondolom a dolgot” – megtanítja a diákoknak, hogy az érzelmek kezelhetők és közölhetők.
- Hogyan mutat rugalmasságot, amikor a tervek megváltoznak? A rugalmasság gyakran a problémás helyzetekben mutatkozik meg. Azzal, hogy nyugodtan módosítják a stratégiákat, és elmagyarázzák a változtatás mögötti okokat, a tanárok példát mutatnak a kognitív alkalmazkodóképességre és az érzelmi stabilitásra.
- Hogyan mutatja meg a kíváncsiságát a diákok előtt? Őszinte kérdéseket teszek fel? Érdeklődést mutat az új információk felfedezése iránt? Kifejezi-e a csodálkozását egy téma megbeszélése során? Amikor a tanárok hiteles kíváncsiságot mutatnak, legitimálják az intellektuális felfedezést.
- Hogyan reagál a diákok hibáira? A hibát kudarcként vagy visszajelzésként hangsúlyozza? Bünteti vagy dicséri? A hibákra adott fejlesztés orientált reakciója a tanárnak erősíti a rezilienciát és csökkenti az ítélkezéstől való félelmet.
- Hogyan kezeli a diákok közötti konfliktusokat? A stílusa a diákok kapcsolati mintájává válik. Az Empátia, a mások szemszögéből való gondolkodás és a nyugodt párbeszéd bemutatása alakítja az osztály szociális légkörét.

A transzverzális kompetenciák terén elért fejlődés közvetlenül befolyásolja az osztálytermi légkört. Az érzelmi stabilitást mutató tanító megteremti a pszichológiai biztonságot. Az empátia tanúsítását megjeleníteni képes tanár bizalmat épít. A rezilienciát mutató tanár normalizálja az erőfeszítést és a kitartást.

Ez nem jelenti a tökéletességet. Éppen ellenkezőleg, az őszinteség elengedhetetlen. Amikor a tanárok elismerik saját tanulási folyamataikat – „Hibáztam, és kijavítom” –, alázatot, felelősségvállalást és folyamatos fejlődést mutatnak. A diákok megtanulják, hogy a fejlődés egész életen át tart.

A SPIRIT projekt transzverzális készségfejlesztési megközelítése a tanár közvetlen feladatának és felelősségének teszi a “rábízott” gyerekek jövőbeli boldogságát megalapozó készségeinek fejlesztését. Ennek a mindennapi tanítási, tanulási gyakorlatba kell ágyazódnia és a tanár diák interakcióban követendő példaként kell megnyilvánulnia.

Ebben az értelemben a transzverzális kompetencia ragályos. Az osztálytermi kultúrát kevésbé a szabályok, inkább a kapcsolati minták alakítják.

Ezért a kialakított pedagógus továbbképzési program, és azon belül ez a “**Holnap jóllétének készségei: tíz SPIRIT transzverzális készség”** modul nem csupán a tíz SPIRIT transzverzális

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

készség fejlesztéséhez szükséges stratégiák elsajátításáról szól. Arról is szól, hogy ezeket hogyan mutatjuk meg a gyerekeknek. Azok a tanárok, akik tudatosan reflektálnak saját érzelmi, kognitív és kapcsolati mintáikra, koherensebb és hatékonyabb tanulási környezetet teremtenek.

Végül is a diákok kevésbé emlékeznek arra, amit elmagyaráztak nekik, viszont sokkal inkább arra, hogyan érezték magukat a tanulási környezetben. Amikor biztonságot, tiszteletet, kíváncsiságot és konstruktív kihívásokat tapasztalnak, ezeket a mintákat saját, fejlődő identitásuk részeként internalizálják.

A tanító a SPIRIT gondolkodási rendszerén belül egyaránt építője és résztvevője ennek a fejlesztési folyamatnak – irányít, példát mutat, támogat, kezdeményez és a diákokkal együtt fejlődik.

Hogyan készüljön a jelenléti workshopra?

A workshop előtt arra kérjük Önt, hogy gondolkodjon el az imént elolvasottakon, a transzverzális készségek fontosságán, valamint azon, hogyan fejlesztheti azokat azoknak a gyerekek esetében, akiket jelenleg tanít. Néhány elgondolkodtató kérdéssel szeretnénk támogatni a résztvevőket ebben.

- Nevezzen meg konkrét osztálytermi helyzeteket, amikor egy vagy több SPIRIT készség megnyilvánult.
- Gondolkodjon el azon, mely készségek a legjobban észlelhetők az osztályban.
- Gondolkodjon el azon, mely kompetenciákat kell tudatosan megerősíteni.
- Gondolkodjon el azon, hogyan tudna időt szakítani a készségek célzott fejlesztésére a tanórákon, vagy azon kívül.
- Gondolkodjon el azon, milyen viselkedési példákat mutat a gyermekeknek a tíz transzverzális készség terén
- Hogyan tükrözi a gyermekek viselkedése a tíz SPIRIT készség meglétét vagy hiányát?
- Válasszon ki egy személyes fejlődési célt tanárként.

Hozzon magával írásos reflexiókat. A képzési napok során ezekből közös szakmai párbeszéd alakul ki.

Záró gondolatok

A transzverzális kompetenciák koherens oktatási választ jelentenek a komplexitásra. Nemcsak a szakmai sikerre készítik fel a diákokat, hanem az etikus, felelősség teljes és demokratikus civil részvételre, az érzelmi egyensúlyra és a társadalomhoz való érdemi hozzájárulásra is.

A SPIRIT projekt arra inspirálja és kéri a tanítókat, hogy olyan tanulási környezetet alakítsanak ki, ahol a tudás és a kompetenciák egymással párhuzamosan fejlődnek – így olyan gyermekeket nevelve, akik kritikai gondolkodásmóddal rendelkeznek, felelősségteljesen cselekszenek és empátiával viszonyulnak másokhoz.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Nézze meg a workshop előtt – Az általános iskolától a jövő jóllétéig – Beszélgetés a neuropszichológussal a SPIRIT készségek fejlesztésének lehetőségeiről

Miután elolvasta a **„ A tíz SPIRIT transzverzális készség”** című fejezetet, kérjük, **nézze meg a „Az általános iskolától a jövő jóllétéig – Beszélgetés a neuropszichológussal a SPIRIT készségek fejlesztésének lehetőségeiről” című videóelőadást.**

Ezt a videóelőadást az első Nemzetközi Community of Practice – Tudás és tapasztalat megosztó online TeachMeet keretében rögzítettük. A rendezvény gondolatébresztő előadását **Grazia Serantoni** professzor vezette és 8 országból 35 pedagógus beszélgetett vele és egymással a SPIRIT készségekről és azok fejleszthetőségéről a 6-10 évesgyerekek esetében**.** Az előadás a következő három kérdésre összpontosított, amelyek az agy-és idegtudomány és a transzverzális készségek fejlesztése közötti kapcsolatot érintik:

1. **Miért fejleszthetők ezek a kompetenciák?**
2. **Mikor a legfogékonyabb az agy?**
3. **Hogyan aktiváljuk a megfelelő agyi áramköröket?**

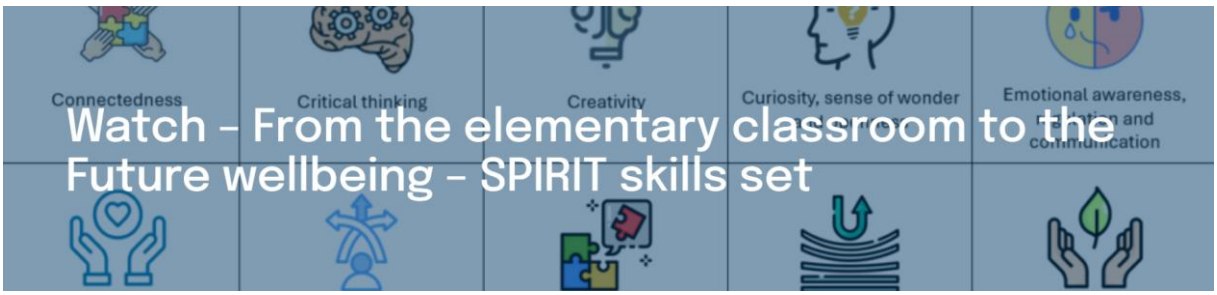

Kérjük, nézze meg a videót

A videóelőadás a projekt YouTube-csatornáján érhető el. Az előadás eredeti nyelve az angol, de a CC ikonra kattintva beállíthatja a feliratokat a projektpartnerek nyelveire.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

A videóelőadás összefoglalása

„A soft skill-ek és az idegtudomány összekapcsolása"
A SPIRIT készségek és az idegtudomány találkozása.

Grazia Serantoni, pszichológus, PsyD
Patrizio Paoletti Alapítvány, Róma, Olaszország

„Az agy nem egy megtöltendő edény, hanem egy meggyújtandó tűz." Plutarkhosz műve, *A hallgatásról* (De Auditu), időszámításunk szerint 46.

Miért fontos az idegtudomány a transzverzális készségek tanításában?

Három kérdés keretezi az agytudomány és a transzverzális kompetenciák oktatása közötti kapcsolatot:

1. **Miért fejleszthetők ezek a kompetenciák?** Mert az agy fizikailag megváltozik minden alkalommal, amikor a gyermek egy új készséget gyakorol. Ez a folyamat, amelyet neuroplaszticitásnak nevezünk, azt jelenti, hogy a transzverzális kompetenciák nem rögzült tulajdonságok: olyan képességek, amelyek szándékos gyakorlás révén fejleszthetők (Pascual-Leone et al., 2005; Draganski et al., 2004).
2. **Mikor a legfogékonyabb az agy?** 6 és 10 éves kor között a prefrontális kéreg – azaz a tervezésért, az önkontrollért és a rugalmasságért felelős agyi régió – hatalmas szerkezeti változásokon megy keresztül. Az agy kiválasztja, mely idegi kapcsolatokat tartja meg, és mielinnel[2] burkolja be őket, így gyorsabbá és hatékonyabbá téve őket (Gogtay et al., 2004). A végrehajtó funkciók fejlődésének legkedvezőbb időszaka az 5–12 éves kor között van (Best és Miller, 2010).
3. **Hogyan aktiválhatjuk a megfelelő agyi áramköröket?** Tapasztalati, reflektív tanulás és a tanári példamutatás révén. A diákok agyában található tükörneuronok ugyanazokat az idegi mintákat aktiválják, amikor megfigyelik, ahogy a tanár empátia-érzést tanúsít vagy nyugodtan végzi a problémamegoldást (Rizzolatti és Craighero, 2004).

A SPIRIT-keretrendszer: három tengely, egy központ

A SPIRIT-keretrendszer a transzverzális készségek oktatását három tengely mentén szervezi.

1. **Mit kell tanítani:** 10 transzverzális kompetencia, amelyeket több mint 500 európai tanár bevonásával végzett felmérések és fejlődéspszichológusokkal készített interjúk alapján határoztak meg: érzelmi tudatosság, érzelemszabályozás és kommunikáció; kreativitás; problémamegoldás; kritikai gondolkodás; reziliencia; rugalmasság; kíváncsiság, rácsodálkozás és nyitottság; empátia; Az emberek és a természet megbecsülése; Kapcsolódás és kötődés.
2. **Mikor kell tanítani:** Minden kompetencia esetében három fejlődési szint (kialakuló, megszilárduló, haladó) a K1–K4 korosztályban, amely a 6–10 éves gyermekeket fedi le.

[2] A mielin egy zsírból és fehérjéből álló, védő szigetelőréteg, amely az idegsejtek nyúlványait (az axonokat) borítja

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

3. **Hogyan tanítsuk:** Három egymást kiegészítő módszer: strukturált tanulási tevékenységek (konkrétak vagy a fő tantárgyakba integrálva), hagyományos játékok (amelyek elősegítik az együttműködést, a kreativitást és a szabályok betartását), valamint STEAM-tevékenységek (a kreativitást és a technológiát ötvöző interdiszciplináris projektek).

A modell középpontjában a tanári tudatosság áll. A kézikönyv kifejezetten rámutat: a transzverzális készségek tanítása, fejlesztése nem csupán a tudásról szól, hanem a létezésről is. A tanárok élő példái azoknak a kompetenciáknak, amelyeket ápolni kívánnak.

A 10 kompetencia az idegtudományi szemszögből

Idegtudományi szemszögből nézve a 10 SPIRIT-kompetencia két természetes csoportba sorolható (1. táblázat).

Kognitív-végrehajtó csoport	Szocio-érzelmi csoport
Problémamegoldás, Kreativitás, Kritikai gondolkodás, Kíváncsiság, rácsodálkozás és nyitottság, Rugalmasság	**Érzelmi tudatosság, érzelemszabályozás és kommunikáció Reziliencia, Empátia, Az emberek és a természet megbecsülése, Kapcsolódás és kötődés**
Erősen támaszkodnak a prefrontális kéregre: tervezés, rugalmas gondolkodás, impulzuskontroll.	Bevonja a „társas agyat”: stressz-helyreállítás, érzelmi rezonancia, erkölcsi érvelés.

1. táblázat – A 10 SPIRIT-kompetencia idegtudományi szemszögből

Minden kompetencia esetében azonosítható agyi folyamatok működnek. A Kreativitás a prefrontális kéreg és a „default mode network” közötti interakciót foglalja magában (Beaty et al., 2016). Kritikai gondolkodás gátló kontrollt igényel (Miyake et al., 2000). Az empátia az elülső insula és a tükörneuron-rendszer működését vonja be (Decety és Jackson, 2004). A reziliencia adaptív megküzdési stratégiákat foglal magában (Masten, 2014), amelyet a prefrontális kéreg–amigdala áramkör támogat.

A SPIRIT három tanítási módszere természetes módon bevonja mind a kognitív, mind az érzelmi agyi hálózatokat. A kutatások azt mutatják, hogy az érzelmek és a kognitív folyamatok szorosan integrálódnak a tanulási folyamatba, és hogy a tartós tanulás ezen integrációtól függ (Immordino-Yang és Damasio, 2007).

Három idegtudományi alapelv

1) Neuroplaszticitás: Az agy fizikailag is megváltozik, amikor valamit ismétlődően gyakorlunk. Valahányszor egy gyermek konfliktust old meg, kreatív megoldást képzel el, vagy reagálás előtt egy pillanatra megáll, az idegpályáit erősíti. Hebb (1949) leírta azt az elvet, miszerint az idegsejtek ismételt együttes aktiválása erősíti a köztük lévő kapcsolatokat; ezt később így foglalták össze: „az együtt tüzelő idegsejtek összekapcsolódnak”. Éppen ezért olyan hatékony a SPIRIT program, amely Kolb (1984) tapasztalati ciklusát (tapasztalat, reflexió, fogalmi feldolgozás, újbóli próbálkozás) alkalmazza: több agyi hálózatot is bevon abba a sorrendbe, amely tartós változást eredményez (Zull, 2002).

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

2) Végrehajtó funkciók: A prefrontális kéreg három alapvető képességet irányít: az impulzusok visszatartásának képességét, az információk emlékezetben tartását, valamint a feladatok közötti rugalmasságot (Miyake et al., 2000). A strukturált tevékenységek – amilyeneket a SPIRIT javasol – hatékonyabban fejlesztik ezeket a készségeket, mint a szabad játék (Diamond és Lee, 2011). A végrehajtó funkciók a SPIRIT számos kompetenciájának alapját képező fontos folyamatcsoportot képviselik.

3) A szociális agy: A tükörneuronok akkor is aktiválódnak, amikor mi magunk hajtunk végre egy cselekvést, és akkor is, amikor másvalakit figyelünk, ahogyan azt végzi (Rizzolatti és Craighero, 2004). Amikor a tanár empátia, nyugalom vagy kíváncsiság jeleit mutatja, a tanulók agyában ugyanazok az idegi mintázatok aktiválódnak. A tanárok érzelmi kompetenciája közvetlenül alakítja az osztálytermi légkört és a tanulók jólétét (Jennings és Greenberg, 2009). Az Ön érzelmi állapota a tanterv része.

A SPIRIT és az „ A jövő elképzelése (Envisioning the Future)”: egy fejlődési folyamat

A „Jövőkép” („Prefigurare il Futuro”) program, amelyet a Fondazione Patrizio Paoletti a Padovai Egyetemmel együttműködésben fejlesztett ki, 11–19 éves serdülőkkel dolgozik a „Harmadik évezred pedagógiája” („Pedagogia per il Terzo Millennio”) módszertan alkalmazásával (Paoletti, 2008).

Számos fogalmi átfedés létezik a SPIRIT kompetenciái és a „Jövőkép” programban tárgyalt dimenziók között. A Reziliencia a Rezilienciához kapcsolódik. Az érzelemszabályozás önkontrolhoz kapcsolódik. Az Empátia az Önmagunkkal szembeni megértés kapcsolódik. A Kreativitás a Nehéz élmények újra kontextualizálásának képességéhez kapcsolódik.

Mindkét keretrendszer három alapelvet oszt meg: a tanári tudatosság központi szerepét, a tapasztalati és reflektív tanulást, valamint a kompetenciák megfigyelését a puszta tesztelés helyett. A kettő együtt egy folytonosságot alkotnak: a SPIRIT a 6–10 éves korosztály számára építi meg az alapokat, az „Envisioning the Future” pedig a serdülőkorban mélyíti azokat.

Mit mutatnak a kutatások

Több mint 1100 olasz serdülőtől származó adatok (Serantoni et al., 2025a; Serantoni et al., in Paoletti & Di Giuseppe, szerk., 2025b) azt mutatják, hogy a Reziliencia szintje közepes-alacsony, és csökkenő tendenciát mutat. Az ö Önmagunkkal szembeni megértésre vonatkozó pontszámok aggasztó mintázatot mutatnak. Egy regressziós elemzés kimutatta, hogy az érzelemszabályozás, a pozitív megküzdés és az életelégedettség együttesen a Reziliencia varianciájának több mint 50%-át magyarázzák.

A több mint 700 diákon tesztelt „Envisioning the Future” program bizonyítja, hogy ezek a kompetenciák fejleszthetők: a résztvevők nagyobb Önmagunkkal szembeni megértés, erősebb érzelemszabályozást és kevesebb túlterheltségre való hajlamot mutattak (Paoletti & Di Giuseppe, szerk., 2025; Paoletti et al., 2024; Di Giuseppe et al., 2023).

Ha ezek a kompetenciák már serdülőkorban is gyengék, akkor az általános iskolában történő fejlesztésük fejlődési szempontból elengedhetetlen.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Négy dolog, amit holnap megtehetsz

1. **Beszéljen az agyról.** Tanítsd meg a diákoknak, hogy az agyuk fejlődik, amikor gyakorolnak. A „Még nem tudom ezt megcsinálni" kifejezés másképp hat az agyra, mint a „Nem tudom ezt megcsinálni" (Dweck, 2006).
2. **Mutassa meg, amit tanít.** Ha a tanárok reziliencia-képesebbek, a diákok kevésbé szigorúan ítélik meg magukat (Perasso et al., 2023). A tükörneuronok miatt az Ön érzelmi állapota közvetlenül befolyásolja a diákok fejlődését.
3. **Bízzon a tapasztalati tanulási ciklusban!** A SPIRIT a Kolb-ciklust (1984) alkalmazza. Hagyja, hogy a gyerekek cselekedjenek, reflektáljanak, értelmezzenek, majd újra megpróbálják. A hippokampusz a tapasztalat és a reflexió révén konszolidálja a tanulást (Zull, 2002).
4. **Segítsen a gyerekeknek megfigyelni önmagukat.** Amikor egy gyerek észreveszi saját gondolkodását és viselkedését, aktiválja az önszabályozásért felelős agyi áramköröket. A SPIRIT megfigyelési szintjei eszközök ennek a képességnek a fejlesztéséhez.

Három üzenet, amit érdemes megjegyezni

1. **A transzverzális készségek agyi készségek.** A Reziliencia, az Empátia, a Kreativitás és az önkontroll olyan valós képességek, amelyeket gyakorlással lehet fejleszteni, mérni és erősíteni.
2. **A SPIRIT kompetenciái egybeesnek az agy fejlődésének kritikus időszakával.** A 6–10 éves kor pontosan a megfelelő időpont, mert az ezeket támogató agyi régiók ekkor fejlődnek a leggyorsabban.
3. **Amikor a tanárok fejlődnek, a diákok is fejlődnek.** A tükörneuronok ezt biológiai ténnyé teszik. Az Ön, mint pedagógus fejlődése az egyetlen leghatékonyabb beavatkozás, amelyet diákjainak nyújthat.

Kérjük, nézze meg Grazia Serantoni videóját: „AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI OSZTÁLYTEREMTŐL A JÖVŐBELI JÓLÉTIG"

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

1. feladat – Ráhangoló gyakorlat: a 10 Fejleszthető SPIRIT készség és szerepük a pedagógiai gyakorlatban

Ez az indító ráhangoló gyakorlat abban segíti a pedagógusokat, hogy a transzverzális készségeket ne elvont elméletként, hanem élő, az osztálytermi mindennapokhoz közvetlenül kapcsolódó élményként tapasztalják meg. Az interaktív Jigsaw (Mozaik) módszer révén a résztvevők egymás tapasztalataira építve fedezik fel a 10 SPIRIT készség belső szerkezetét és egymásra hatását. A kiscsoportos alkotómunka, a poszterkészítés és a Galéria-séta során a tanítók inspiráló közösségi élményen keresztül élik át a kollégákkal való együttműködés és a tudásmegosztás valódi pedagógiai erejét.

Tanulási eredmények

- A résztvevők képesek azonosan értelmezni a SPIRIT transzverzális készségek fogalmát, azok összetevőit, és azok fontosságát mind a a tanulási folyamatban, mind a jövőbeli jóllétre vonatkozóan.
- A résztvevők képesek megérteni a transzverzális készségek és a tanulók megfigyelhető osztálytermi magatartása és viselkedése közti kapcsolatot.
- Értik a tudatos készségfejlesztés jövőbeli hatását a gyermekek mentális, érzelmi és szociális jóllétére vonatkozóan.
- Átlátják a 10 SPIRIT transzverzális készség belső összefüggéseit.
- A résztvevő képes szakmailag megalapozott érveket megfogalmazni, amelyek alátámasztják a SPIRIT készségek fejlesztésének szükségességét az általános iskolai oktatásban (6–10 éves korosztály).

A tevékenység további célja, hogy a résztvevők között megteremtse az együttműködést lehetőségét, a csoportmunka feltételeit és a bizalmi együttműködés lehetőségét a tréning mind a négy moduljára vonatkozóan.

A tevékenység részletes leírása

Bevezetés: 0–15 perc

A tréner röviden üdvözli a résztvevőket, és bemutatkozik. Ezután felkéri a résztvevőket, hogy ők is röviden mutassák be magukat (név, az általuk tanított évfolyam, a tanítás helyszíne és a szakmai tapasztalat éveinek száma). A bemutatkozások után a tréner ismerteti a teljes képzési program általános felépítését és céljait. Majd egy rövid, 5 percnél nem több előadás keretében bemutatja a transzverzális készségek fogalmát (feltételezve, hogy minden résztvevő elolvasta és megnézte az előzetes feladatok között levő anyagokat). Az előadás során a tréner kitér a transzverzális készségek definíciójára, néhány fontos példára, valamint a tanulási folyamatban betöltött szerepükre. Fontos hangsúlyozni, hogy ezek a készségek egymással összefüggenek, és a tanulási helyzetekben gyakran egyszerre jelennek meg. A tréner nem magyarázhat meg egyetlen egy SPIRIT transzverzális készséget sem, az a résztvevők feladata lesz.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

Első rész - Csoportmunka – Készségek azonosítása és meghatározása a Jigsaw-módszerrel

Általános rész

A rövid bevezetőt követően a résztvevők egy interaktív, együttműködésen alapuló feladatban vesznek részt (a trénernek tudatosan kell alkalmazni a következő modulok eszközeit – aktív tanulásitechnika – Jigsaw módszer). A feladat célja, hogy segítse a résztvevőket abban, hogy a transzverzális készségeket ne absztrakt fogalmakként, hanem valós pedagógiai helyzetekhez és jövőbeli készségigényekhez kapcsolódó elemekként értelmezzék. A tevékenység a Jigsaw-módszert alkalmazza, biztosítva, hogy a résztvevők egymás tudására támaszkodva értsék meg az egyes készségeket és azok komplexitását teljeskörűen, ugyanakkor segítse a ráhangolódást, az egymás megismerését, a csoport képződést, és energizálja a résztvevőket.

A tevékenység lépései

1. A tréner arra kéri a résztvevőket, hogy vegyenek fel egy kártyát az asztalról (az asztalon öt előre kiválasztott készség-kártya, és a 3-3 hozzá kapcsolódó viselkedés, jövőbeli hatás, definíciós kártyák (összesen 20 kártya) található. A kártyák a csoportjuknak megfelelően különböző színűek (mind az öt készség-kártya hátlapja narancs színű).
   - Készségkártyák, amelyek a tíz transzverzális készség nevét tartalmazzák,
   - Definíciós kártyák, amelyek leírják az egyes készségek jelentését, értelmét
   - Tanulási helyzetkártyák, viselkedés kártyák, amelyek rövid általános iskolai osztálytermi szituációkat írnak le,
   - Jövőbeli hatás kártyák, amelyek elmagyarázzák, miért fontos az adott készség a jövőben (például a tanulás, az együttműködés vagy a jövőbeli munkakörnyezetek szempontjából)

   A résztvevőknek meg kell keresniük az egymáshoz tartozó kártyákat. Végeredményként olyan négy fős csapatok alakulnak ki, ahol a tagok kezében ugyanannak a készségnek az összetartozó kártyái vannak (egy csoporton belül pl. a reziliencia, mint készség és a hozzá tartozó jövőbeli hatás, definíció és viselkedés kártya van).

2. A résztvevők négyfős csoportokban leülnek az asztalokhoz, és megkezdik a munkát. Most minden csoportnál egy készséghez tartozó összes kártya megvan. Minden csoport közösen áttekinti és értelmezi a kártyáit, és felkészül arra, hogy elmagyarázza azokat a többieknek.
3. A csoport feladata a készség teljes értelmezésének összeállítása azáltal, hogy a készséget a megfelelő definícióval párosítja, azonosítja a hozzá tartozó osztálytermi helyzetet, és összekapcsolja annak jövőbeli relevanciájával.
4. A csoport röviden megvitatja: mit jelent az adott készség a saját tanítási gyakorlatukban, és milyen osztálytermi helyzetekben találkoztak már vele. Rövid magyarázatot fogalmaznak meg arról, hogy a készség hogyan jelenik meg az általános iskolai oktatásban, milyen magatartásra számít azoktól kisgyerekektől, akik valamilyen szinten rendelkeznek az adott készséggel, és miért fontos a tanulók jövőbeli fejlődése szempontjából az.
5. Végül a csoportok bemutatják eredményeiket az egész csoportnak.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

Plenáris megbeszélés

A tréner moderálja a rövid plenáris reflexiót, amelynek során a résztvevők azonosítják a legfontosabb pedagógiai mintákat. A résztvevők például észrevehetik, hogy bizonyos készségek – mint például az Empátia vagy a Problémamegoldás – gyakran ugyanolyan típusú tanulási helyzetekben jelennek meg.

A tréner kiemeli, hogy a transzverzális készségek ritkán jelennek meg elszigetelten, hanem inkább egymással összefüggő módon, és hogy a tanárok fontos szerepet játszanak fejlődésük támogatásában: strukturált tanulási tevékenységekkel és támogató visszajelzésekkel.

Második rész – maradék öt SPIRIT transzverzális készség önálló kiscsopoortos feldolgozása, értelmezése

A plenáris megbeszélést követően a tréner ismerteti a feladat második részét. A csoportok megtartják az előző összetételüket. A tréner kiosztja a maradék, az előző feladatban nem használt készségkártyát (minden csoport egyet kap). A készségkártya mellett a tréner minden csoportnak ad egy üres flip-chart lapot, aminek a közepére ragasztja a készségkártyát. Megkéri a csoportokat, hogy az előbbi feladatban megismert fogalmak szerint készítsék el (írják fel a flip-chartra) a készségkártya további 3 kártyáját: definíciós kártya, viselkedési és helyzet kártya, jövőbeli hatás kártya. Emellett adjanak rövid gyakorlati példákat arra, hogy ennek a fejlesztése hogyan történhet meg az iskolában. Az elkészült flip-chartokat Galéria-sétával fogják feldolgozni.

Feladat lezárása, reflexiós megbeszélés

A tréner röviden zárja le a foglalkozást, A tréner kiemeli, hogy a transzverzális készségek ritkán jelennek meg elszigetelten, hanem inkább egymással összefüggő módon, és hogy a tanárok fontos szerepet játszanak fejlődésük támogatásában: átgondolt kérdések feltevésével, strukturált tanulási tevékenységekkel és támogató visszajelzésekkel.

Végül köszönje meg a munkát és adjon minden csoportnak egy pozitív visszajelzést a munkájával kapcsolatban. Figyeljen oda, hogy tartsa be a pozitív visszajelzés szabályait (konkrét, nem az eredményt, hanem a folyamatot, a közös gondolkodást, a csoportdinamikát stb.)

Résztvevőket segítő kérdések

A tréner ennél a feladatnál nem támogatja a csoportokat rávezető kérdésekkel, mert ez ellentétes a feladat céljaival. Kivételt jelent az az eset, amikor a csapat bármilyen okból kifolyólag nem akarja elvégezni a feladatot. Ezt aktuálisan a trénernek kell megítélni, mint ahogy a segítség mértékét is.

Időbeosztás

- Bevezetés, bemutatkozás: 10 perc
- Bevezető tréneri felvezetés: 5 perc
- Csoportmunka első rész prezentációval: 20 perc
- Plenáris megbeszélés: 15-20 perc
- Csoportmunka második rész: 20 perc
- Zárás: 10 perc

Összesen: 90 perc

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

Szükséges anyagok

- készségkártyák
- definíciós kártyák
- tanulási helyzetkártyák
- poszter sablonok
- post-it cetlik

Kiosztandó segédanyagok

A feladat végrehajtásához nincs szükség kiosztandó segédanyagokra

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

1. feladat – Alternatív feladat a program megkezdéséhez – Bevezetés: A tanárok saját készségfejlesztési tapasztalatainak átgondolása

A feladat elvégzése során alkalmazott tréning eszközök, módszerek: Tréneri bevezetés, bemutatkozás ráhangoló gyakorlat. A tanárok saját készségfejlesztési tapasztalatainak átgondolása. Saját tapasztalatok megszerzése a helyszínen, csapatmunka, irányított kis csoportos munka, valamint plenáris megbeszélés a tanórai, iskolai készségfejlesztési lehetőségekről.

Elérendő tanulási célok

A résztvevők saját tanítási tapasztalataik alapján felismerik, hogy a 10 SPIRIT transzverzális készség már jelen vannak a saját tanítási gyakorlatában.

A tevékenység, gyakorlat részletei

A tréner elmagyarázza a képzés célját – nem az folyamatot, hanem a célt – és a szabályokat. Írja fel a szabályokat egy flip-chartra, és tegye ki a falra, hogy minden résztvevő láthassa. Végül a teljes képzés kontextusába helyezi a tréningek ezt a kezdő modulját.

Bevezetés: 0–10 perc

A tréner röviden üdvözli a résztvevőket, és bemutatkozik. Ezután felkéri a résztvevőket, hogy ők is röviden mutassák be magukat (név, az általuk tanított évfolyam, az iskola helyszíne és felszereltsége, és a szakmai tapasztalat éveinek száma). A bemutatkozások után a tréner ismerteti a képzési program általános felépítését és céljait. Ezután megkéri a résztvevőket, hogy alakítsanak négy négyfős csoportot. A csoportképzést segítheti egy rövid "jégtörő" feladat, például: 4x4 színes kártyából való választás, 4x4 inspiráló idézet közül történő választás, vagy olyan készség kiválasztása, amely a leggyakrabban megjelenik a tanítási gyakorlatukban. Azok a résztvevők, akik ugyanazt az elemet választják, egy csoportot alkotnak.

Pedagógiai tapasztalatok megosztása arról, hogy a 10 SPIRIT transzverzális készség hogyan jelenik meg a gyerekek tanulási folyamatában

A résztvevők elgondolkodnak saját tanítási tapasztalataikon, és megvizsgálják, hogyan jelennek meg a gyerekek tanulási folyamataiban a SPIRIT-modellben meghatározott transzverzális készségek. A beszélgetés során a tréner röviden kiemeli, hogy ezek a készségek nemcsak az iskolai teljesítmény szempontjából fontosak, hanem kulcsszerepet játszanak a diákok mentális egészségében, jóllétében és társadalmi alkalmazkodásában is. Az olyan készségek, mint az érzelmi tudatosság, vagy a kitartás segítenek a gyermekeknek abban, hogy hatékonyabban megbirkózzanak a kihívásokkal, kapcsolatokat építsenek ki társaikkal, és rugalmasabban alkalmazkodjanak a változó tanulási és élethelyzetekhez. Ezért a képzés során a résztvevők nem általánosságban a transzverzális készségekről gondolkodnak el, hanem konkrétan arról, hogy a SPIRIT készségek hogyan jelennek meg és hogyan fejleszthetők az általános iskolai környezetben.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

A tevékenység lépései – Hógolyó-technika[3]

Használja a **„Hógolyó-technika”** módszerét

1. Egyéni reflexió (5 perc): A résztvevők felidéznek egy olyan osztálytermi helyzetet, amelyben egy vagy több transzverzális készség megjelent.
2. Páros megbeszélés (7 perc): A résztvevők megosztják példáikat a mellettük vagy velük szemben ülő kollégával.
3. Kiscsoportos megbeszélés (8 perc): Két páros összeáll, és összehasonlítja tapasztalatait.
4. Minden csoport megfogalmaz egy közös következtetést, amelyet később a plenáris megbeszélés során ismertetnek.

Javasolt témák és résztvevőket támogató kérdések

A tréner támogató kérdésekkel segítheti a résztvevők gondolkodását. Ezek segítenek a tanároknak felismerni a SPIRIT készségek megjelenését és pedagógiai jelentőségét konkrét tanulási helyzetekben.

1. Kérdések az *egyéni* reflexióhoz
    - Milyen tanórai helyzet jut eszébe, amelyben a diákok közösen dolgoztak egy feladaton?
    - Milyen viselkedés jelezte, hogy egy SPIRIT készség (pl. Empátia, Kreativitás, Reziliencia) jelen volt?
    - Hogyan reagáltak a diákok, amikor nehézségekbe ütköztek, vagy nem értettek egyet egymással?
    - Mit tett a tanár abban a helyzetben, ami segítette a diákokat a problémamegoldásban?
2. Kérdések *páros* megbeszéléshez
    - Mely SPIRIT készségek voltak leginkább észrevehetők az Ön által bemutatott tanórai helyzetben?
    - Hogyan lehetett ezeket a készségeket felismerni a diákok viselkedésében?
    - Hogyan támogatta a tanár ezeknek a készségeknek a fejlesztését?
    - Hogyan kapcsolódik ez a helyzet a diákok jólétéhez vagy érzelmi biztonságához?
3. Kérdések *kis csoportos* megbeszéléshez
    - Milyen tanulási helyzetekben jelennek meg leggyakrabban a fejleszthető SPIRIT készségek az általános iskolai oktatásban?
    - Mely készségek jelennek meg általában a tanulási folyamat során?
    - Hogyan járulnak hozzá ezek a készségek a tanulók mentális jólétéhez és társas kapcsolataikhoz?
    - Milyen pedagógiai eszközök támogathatják ezeknek a készségeknek a fejlesztését az osztályteremben?

[3] A Hógolyó módszert megtalálja a „KÉSZSÉGFEJLESZTŐ TANÓRAI ESZKÖZÖK KOMPLEX GYŰJTEMÉNYE ALSÓ TAGOZATOS TANÍTÓK SZÁMÁRA” kézikönyvben, vagy a aktív tanulási módszerek résznél a SPIRITportálon

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Plenáris megbeszélés

A csoportok röviden ismertetik megállapításaikat a teljes csoportnak. Az tréner a legfontosabb gondolatokat feljegyzi a flip-chartra.

Időbeosztás

- Bevezetés és csoportok kialakítása: 10 perc
- Hógolyó-feladat: 20 perc
- Plenáris megbeszélés: 10 perc

Összesen: 40 perc

Szükséges eszközök

Post-it cetlik, flipchart táblák, írószerek (beleértve a színes filctollakat), színes kártyák, idézetek.

Figyelem – Fontos megjegyzés

Ösztönözze a résztvevőket, hogy inkább konkrét osztálytermi helyzetekről beszéljenek, mint általános pedagógiai elvekről. Gondoskodjon arról, hogy minden résztvevőnek lehetősége legyen hozzászólni a beszélgetésekhez

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

2. feladat – A tanár, mint viselkedési minta a transzverzális készségek fejlesztésében

Hogyan fejleszthetjük a tanulók készségeit azzal, hogy viselkedésünkkel bemutatjuk, mit jelent egy adott készségnek megfelelően viselkedni?

Ezzel a gyakorlattal azt szeretnénk kiemelni, hogy a SPIRIT készségek fejlesztése szempontjából mennyire fontos, hogy a gyermekek következetes és hiteles viselkedést lássanak a felnőttektől/tanároktól. Például a tanár verbális és nonverbális kommunikációja összhangban van, amikor azt szeretné megerősíteni a tanulóban, hogy a hibázás nem probléma, hanem a tanulás része. Vagy amikor a tanár őszintén közli érzéseit, megmutatva, hogy az érzelmeket fel lehet ismerni és el lehet mondani azokat.

Elérendő tanulási cél

- A résztvevők felismerik, hogy a tanárok viselkedése folyamatos és implicit hatással van a tanulók transzverzális készségeinek fejlődésére.
- A résztvevők képesek azonosítani a tanári példamutató viselkedés konkrét, megfigyelhető formáit.
- A résztvevők összekapcsolják a tanulók viselkedését és a tanárok példamutató gyakorlatát a Fejleszthető SPIRIT készségekkel.

A tevékenység részletes leírása – A tevékenység lépései

1. Gondolatébresztő téma felvezetés – a tréneri felvezetés, kiscsoportos brainstorming, majd plenáris megbeszélés

A téma bevezetéseként a tréner egy rövid iskolai/tantermi szituációt mutat be: „Képzeljék el, hogy egy tanuló hibázik, és a tanár így reagál: »Ez nem helyes. Figyelj jobban!« Mit tanul a tanuló ebből a helyzetből?” A résztvevők röviden megosztanak néhány gondolatot. A tréner ezt a pillanatot kihasználva kiemeli, hogy a tanulók folyamatosan tanulnak a tanárok reakcióiból és viselkedéséből, nem csak abból, amit tanítanak.

2. Csoportmunka – A példamutató, fejlesztő tanári viselkedésminták azonosítása

A résztvevők négyfős csoportokban dolgoznak. A csoportoknak ugyanazoknak kell maradniuk, mint amiket az 1. feladatban alakítottunk ki. Tartsuk fenn a résztvevők előző feladatsorán kialakított “flow” élményét, a csoporton belüli dinamikát, és ne változtassuk meg a csoportok összetételét. Minden csoport kiválaszt (vagy kap) egy (vagy két) SPIRIT készség kártyát. Feladatuk, hogy három szempontból elemezzék az adott készséget:

1. A diákok adottkészségre jellemző, annak megfelelő, a fejlesztés eredményeként elérendő viselkedése: Milyen megfigyelhető viselkedés jelzi, hogy a készség jelen van? (pl. az Empátia esetében: a társakra való odafigyelés, mások érzéseire való reagálás)
2. A tanár példamutató, fejlesztő viselkedés mintája: Mit tesz a tanár, ami támogatja ezt a készséget? (pl. az Empátia esetében: aktív figyelem, az érzelmek elismerése).
3. Milyen osztálytermi/oktatási helyzetben tudom/kellene bemutatnom a viselkedésemen keresztül, hogy az adott SPIRIT készség meglétét?

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

Minden csoport készítsen egy rövid, strukturált flipchart posztert minden készségről (pl. három oszlopos formátumban): Készségek (sorok) – Diákok viselkedése (1. oszlop) – A tanár példamutató viselkedés mintája (2. oszlop) – Oktatási/tanulási/játékhelyzet (3. oszlop).

	***A tanulók viselkedése*: Mely megfigyelhető viselkedésformák jelzik a készség meglétét?**	***A tanár példamutató viselkedés mintája*: Mit tesz a tanár, ami támogatja, fejleszti ezt a készséget?**	**Tantermi/iskolai helyzet: Meg tudom-e/kell-e mutatnom a SPIRIT készségek meglétét a viselkedésem révén?**
Érzelmi tudatosság, érzelemszabályozás és kommunikáció			
Kíváncsiság, rácsodálkozás és nyitottság			
.....			

3. Galéria-séta gyakorlat[4]

Ez egy aktív, együttműködésen alapuló tanulási tevékenység, amelynek során a tanulók/képzés résztvevői körbejárják a termet, hogy megtekintsék, elemezzék és megvitassák a kiállított egyéni/páros/csoportos munkákat, gyakran rövid jegyzetek, megjegyzések formájában visszajelzést is hagyva. A mozgást elősegíti a gondolkodást, a módszer erősíti a társak közötti interakciót.

Az előkészített poszterek mindegyikét kifüggesztik a falra. A csoportok körbejárják a termet, elolvassák a posztereken szereplő szöveget, csoporton belül megvitatják az olvasottakat, majd

[4] A Galéria-séta módszert megtalálja a „KÉSZSÉGFEJLESZTŐ TANÓRAI ESZKÖZÖK KOMPLEX GYŰJTEMÉNYE ALSÓ TAGOZATOS TANÍTÓK SZÁMÁRA" kézikönyvben, vagy a aktív tanulási módszerek résznél a SPIRITportálon

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

post-it cetlikre írva hozzáfűzik saját gondolataikat. Ezután a tréner jelzésére továbblépnek a következő poszterhez, ahol ugyanezt csinálják.

4. Plenáris megbeszélés

A csoportok röviden bemutatnak egy alapvető példát. A tréner néhány szóval összefoglalja a hallottakat: tisztázza és pontosítja a résztvevők gondolatait, kiemeli a legfontosabb példákat, és összekapcsolja a hozzászólásokat. A tréner a válaszokat egy flip-charton egyszerű szerkezet szerint rendszerezheti: Készség – Diák viselkedése – Tanári minta.

A tréner a legfontosabb megállapítások kiemelésével zárja le a tevékenységet. Újra kiemeli, hogy a tanárok folyamatosan modellezik a viselkedést, akár akaratlanul is. A transzverzális készségek, így a SPIRIT készségek is, az iskolában döntően a felnőttek/tanítók tanulási helyzetekben gyerekek által megfigyelt és azonosított viselkedési mintáin keresztül alakulnak ki. A tanári viselkedés teremti meg azt a mintát, amely alapján a gyerekek készsége fejlődik. A tudatos pedagógusi jelenlét jelentősen hozzájárul a diákok érzelmi biztonságához, jóllétéhez és szociális fejlődéséhez.

Lehetséges záró mondat: *„A diákok nem elsősorban azt tanulják meg, amit tanítunk nekik, hanem azt, hogyan éljük velük együtt a közösen eltöltött időt.”*

Résztvevőket segítő kérdések

A tréner ennél a feladatnál nem támogatja a csoportokat rávezető kérdésekkel, mert ez ellentétes a feladat céljaival. Kivételt jelent az az eset, amikor a csapat bármilyen okból kifolyólag nem akarja elvégezni a feladatot. Ennek azonban már az előző feladat végrehajtása során is érzékelhetővé kellet válnia. Ebben az esetben már a feladat kiadása előtt alakítson új csoportokat. Minden ilyen esetben a trénernek kell megítélni, mint ahogy a segítség mértékét is.

Időbeosztás

- Gondolatébresztő indító – az tréner felvezetés, brainstorming és csoportos beszélgetés: 15 perc
- Csoportmunka – A példamutató, fejlesztő viselkedés minták azonosítása: 20 perc
- Galéria-séta: 20 perc
- Plenáris megbeszélés: 15 perc

Összesen: 70 perc

Szükséges eszközök

- flipchart
- filctollak
- post-it cetlik
- Fejleszthető SPIRIT készségkártyák

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Figyelem – Fontos megjegyzés

Ösztönözze a résztvevőket, hogy konkrét helyzetekről, tanórai szituációkhoz kötődő viselkedésről beszéljenek, mint általános pedagógiai elvekről. Gondoskodjon arról, hogy minden résztvevőnek lehetősége legyen hozzászólni a beszélgetésekhez.

Figyeljen oda – kérje meg a résztvevőket – hogy a poszterek rövidek, áttekinthetőek, de azok számára is egyértelműen érthető legyen, akik nem voltak benne a csoportmunkában.

Kiosztandó segédanyagok

A feladat végrehajtásához nincs szükség kiosztandó segédanyagokra

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

3. feladat – Konkrét tanulási helyzet elemzése

Ez a 40 perces kiscsoportos és plenáris feladat a SPIRIT transzverzális készségek fejlesztését kapcsolja össze a tanórai gyakorlattal. A résztvevők három rövid tanórai esettanulmányt dolgoznak fel, amelyek a projekt három fő eszközét (aktív tanulási tevékenységek, játékalapú tanulás, STEAM) jelenítik meg. A csoportok azonosítják a helyzetekben rejlő készségeket, megvizsgálják a pedagógus támogató beavatkozásait, és további fejlesztési lehetőségeket fogalmaznak meg.

Tanulási eredmények

- A résztvevők felismerik a transzverzális készségek megjelenését konkrét/esettanulmányi tanulási helyzetekben.
- A résztvevők képesek lesznek reflektálni a megközelítés saját gyakorlatukban való alkalmazhatóságára
- A résztvevőknek első ízelítőt adni a projekt jelentős eredményeként kifejlesztett 3 eszköz átfogó hatásairól, annak érdekében, hogy a) tudatosítsák bennük a három eszköz készségfejlesztési célját; b) három esettanulmányon keresztül megértsék a Fejleszthető SPIRIT készségek és az eszközök közötti kapcsolatot.
- A fent leírt tanulási célok elérésével felkészíteni a résztvevőket a képzés további moduljainak elvégzésére

Részletes leírás

Tréneri felvezetés

A tréner három rövid osztálytermi esettanulmányt/tanulási helyzetet mutat be (ezek a három esettanulmány összhangban állnak a projektpartnerek által az eszköztárakban javasolt, kidolgozott és összefoglalt három fejlesztési eszközzel: tanulási tevékenység; játékok/játékos tanulás; és STEAM). A feladat végrehajtásához alakítson ki 3 csoportot. Figyeljen arra, hogy nagy létszám esetén a maximális csoportméret 8 fő lehet csak. Amennyiben ennél több résztvevő van a képzésen, előzetesen készüljön egy negyedik esettanulmánnyal (válasszon a projekt partnerek által kifejlesztett STEAM programok közül egy másikat is)

Csoportmunkák

A résztvevők három kis csoportban elemzik a három esetet a következő kérdések segítségével:

1. Mely átfogó készségek jelennek meg az adott helyzetben? Hogyan jelennek meg? Milyen SPIRIT készséghez kapcsolódó tanulói magatartást fedez fel?
2. Hogyan támogatja a tanár ezeknek a készségeknek a fejlesztését?
3. Mit tehetne még mást a tanár ezeknek a készségeknek a további támogatására?

Minden csoport készít egy rövid poszter összefoglalót.

Plenáris megbeszélés

A csoportok megvitatják válaszaikat, és röviden megosztják következtetéseiket az egész csoporttal. A tréner kiemeli, hogyan jelenik meg a tanár szerepe a helyzetben, például kérdések feltevésével, csoportmunka szervezésével, szerepek kiosztásával és a tanulók bátorításával.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Résztvevőket segítő kérdések

A résztvevők általában segítség, és rávezetés nélkül meg tudják oldani a feladatot. Ennek megfelelően a feladat végrehajtása nem igényel különösebb támogatást a tréner részéről Abban az esetben, ha ez mégis bekövetkezne, akkor 3 típusú támogatás történhet:

- **A készségek azonosításához:** Kérje meg a csoportot, hogy figyeljék meg a diákok kezdeti viselkedését és erre vonatkozóan tegyen fel támogató kérdést.
- **Tanári beavatkozás elemzéséhez:** Kérje meg a csoportot, hogy figyeljék meg a tanár támogató magatartását és erre vonatkozóan tegyen fel támogató kérdést.
- **Továbbfejlesztési lehetőségekhez**: Mit tehetne még a pedagógus a feladat végén kezdetűkérdéssel támogassa a csoportot.

Fontos, hogy mindig a tréner döntése, hogy támogató kérdéseket tesz-e fel. A tréner tudatosítsa magában, hogy a résztvevők megfelelő tapasztalattal és önállósággal rendelkeznek a feladat végrehajtásához. Ne legyen domináns, és ne lopja el a résztvevőktől a „show”-t!

Időbeosztás

- Tréneri felvezetés: 10 perc
- Csoportos elemzés: 20 perc
- Teljes csoportos megbeszélés: 15 perc

Összesen: 45 perc

Szükséges anyagok

- 3 esetleírás
- flipchart
- egyéb írószerek – post-it cetlik, filctollak

Figyelem – Fontos megjegyzés

A 3. tevékenység sikere nagyban függhet az esettanulmány/tanulási helyzet kiválasztásától. Ne feledje, hogy az itt található kiosztandó segédanyagok csupán példák és javaslatok. Javasoljuk, hogy a tréner a résztvevők ismeretében (előzetesen kérjen információt róluk a jelentkezés során) önállóan válasszon, írjon a kiosztandó segédanyagokhoz hasonló eseteket, amelyek alkalmasak a képzésben való felhasználásra. Nagyon fontos, hogy minden esettanulmány/tanulási helyzet közvetlenül kapcsolódjon a három eszköz egyikéhez. Válasszon olyan esettanulmány forgatókönyvet, amely összhangban áll a résztvevők tapasztalataival és igényeivel. A kiválasztáshoz használja az eszköztárakat.

Kiosztandó segédanyagok

A feladathoz ki kell osztania a szükséges esettanulmányokat. Ezekre vonatkozóan példákat talál a mellékletben. Ezek alapján készítse el az Ön által használni kívánt esettanulmányokat, amelyek leginkább illeszkednek a csoport összetételéhez.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

4. feladat – Reflektálás, átmenet a következő modulokhoz és zárás

Reflexió és átmenet a következő modulokhoz

A képzési modul utolsó szakasza egy rövid reflexiós feladattal zárul. A résztvevők egyénileg reflektálnak, és egy kártyára írják le a válaszukat a következő kérdésre: *„Melyik transzverzális készségre fogok tudatosabban figyelni a saját osztályomban?”* Ezután a résztvevők párban röviden megosztják egymással gondolataikat. A tréner összefoglalja a modul legfontosabb tanulságait, és hangsúlyozza, hogy a transzverzális készségek fejlesztése nem különálló feladat, hanem a tanulási tevékenységek természetes része. A tanárok a leghatékonyabban a saját viselkedési mintáin keresztül támogathatják ezek fejlesztését, illetve azokkal a tudatosan kialakított eszközökkel, amik a következő három modul témája lesz. A tréner röviden bemutatja a képzési program következő moduljait is, amelyek során a résztvevők konkrét módszereket ismerhetnek meg e készségek fejlesztésére.

Figyelem – Fontos megjegyzés

A zárás során biztosítsa, hogy minden résztvevő mondjon legalább egy mondatot a tréningről és a feldolgozott abban az esetben, ha a továbbképzés következő moduljára néhány nap /hét kihagyást követően kerülne sor. Amennyiben a képzés azonnal folytatódik, erre a formális zárásra nincs szükség

Szükséges anyagok

- reflexiós kártyák
- „Ezt kipróbálom az osztályomban” lap

Időbeosztás

Összesen: 20 perc

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

Kártyák a Jigsaw tevékenységhez – 1. workshop

Készség kártyák

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Definíciós kártyák

Transversal Skill
Analysing information and examining problems from multiple perspectives.
SPIRIT

Transversal Skill
Understanding complex situations and exploring possible solutions.
SPIRIT

Transversal Skill
Generating new ideas and engaging in divergent thinking.
SPIRIT

Transversal Skill
Understanding, managing and expressing emotions effectively.
SPIRIT

Transversal Skill
Understanding the feelings and perspectives of others.
SPIRIT

Transversal Skill
A desire to learn and an openness to new experiences.
SPIRIT

Transversal Skill
Adjusting to new or unexpected situations.
SPIRIT

Transversal Skill
Facing challenges with a positive and constructive attitude.
SPIRIT

Transversal Skill
A sense of belonging to the community and the natural world.
SPIRIT

Transversal Skill
The ability to relate to others and the environment through empathy, respect and responsibility.
SPIRIT

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Helyzetkártyák

Transversal Skill

Children build a tower, but it collapses. Together, they think of ways to make it more stable.

SPIRIT

Transversal Skill

Children explore different solutions to a task and discuss why some approaches may work better than others.

SPIRIT

Transversal Skill

Children invent a new game or create a new tool using everyday objects.

SPIRIT

Transversal Skill

The lesson plan changes unexpectedly, and the children need to switch to a new activity.

SPIRIT

Transversal Skill

A task does not work out the first time, but the child keeps trying until they succeed.

SPIRIT

Transversal Skill

Children ask questions about a new topic and work together to find answers.

SPIRIT

Transversal Skill

After a shared activity, children talk about how they felt.

SPIRIT

Transversal Skill

A child is feeling sad, and the others approach them and try to comfort them.

SPIRIT

Transversal Skill

Children work together to tidy up the classroom or the schoolyard.

SPIRIT

Transversal Skill

During group work, children collaborate, listen to one another and make decisions together.

SPIRIT

SPIRIT

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Co-funded by the European Union

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Jövőbeli hatás kártyák

Transversal Skill
Helps you solve difficult situations independently in the future.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you navigate information and make informed decisions.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you develop original ideas and innovative solutions for future challenges.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you adjust to change both at school and later in the workplace.
SPIRIT

Transversal Skill
Teaches you not to give up and to keep trying when something does not work out the first time.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you continue learning and growing throughout your life.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you better understand yourself and others.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you build positive relationships and work effectively with others.
SPIRIT

Transversal Skill
Supports responsible living and caring for the environment.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you build friendships and collaborate successfully with others.
SPIRIT

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

1. KÉSZSÉG KÁRTYÁK – SPIRIT Transzverzális Készségek

1. Érzelmi tudatosság, érzelemszabályozás és kommunikáció
2. Kreativitás
3. Problémamegoldás
4. Kritikai gondolkodás
5. Reziliencia
6. Rugalmasság
7. Kíváncsiság, rácsodálkozás és nyitottság
8. Empátia
9. Az emberek és a természet megbecsülése
10. Kapcsolódás és kötődés

2. DEFINICIÓS KÁRTYÁK – Transzverzális készségek rövid definiciói

1. Az információk elemzése és a problémák több szempontból történő vizsgálata.
2. Összetett helyzetek megértése és a lehetséges megoldások feltárása.
3. Új ötletek kidolgozása és a divergens gondolkodás alkalmazása.
4. Az érzelmek hatékony megértése, kezelése és kifejezése.
5. Mások érzéseinek és nézőpontjainak megértése.
6. A tanulási vágy és a nyitottság az új élmények iránt.
7. Az új vagy váratlan helyzetekhez való alkalmazkodás.
8. A kihívások pozitív és konstruktív hozzáállással való kezelése.
9. A közösséghez és a természethez való tartozás érzése.
10. Képesség az empátia, a tisztelet és a felelősségvállalás révén kapcsolatot teremteni másokkal és a környezettel.

3. HELYZETKÁRTYÁK – Adott transzverzális készséghez kapcsolódó valós iskolai, tanórai szituációk rövid leírása

1. A gyerekek tornyot építenek, de az összeomlik. Együtt kitalálják, hogyan lehetne stabilabbá tenni.
2. A gyerekek különböző megoldásokat keresnek egy feladatra, és megbeszélik, miért működhetnek egyes megközelítések jobban, mint mások.
3. A gyerekek új játékot találnak ki, vagy mindennapi tárgyakból új eszközt készítenek.
4. A tanterv váratlanul megváltozik, és a gyerekeknek át kell állniuk egy új tevékenységre.
5. Egy feladat elsőre nem sikerül, de a gyermek addig próbálkozik, amíg sikerrel jár.
6. A gyerekek kérdéseket tesznek fel egy új témával kapcsolatban, és közösen keresik a válaszokat.
7. Egy közös tevékenység után a gyerekek beszélgetnek arról, hogyan érezték magukat.
8. Egy gyermek szomorú, a többiek odamennek hozzá, és megpróbálják megvigasztalni.
9. A gyerekek együtt takarítják rendbe az osztálytermet vagy az iskolaudvart.
10. Csoportmunka során a gyerekek együttműködnek, meghallgatják egymást és közösen hoznak döntéseket.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

4. JÖVŐBELI HATÁS KÁRTYÁK – Miért fontosak a mentális és szociális jövőbeli jóllét és boldogság szempontjából

1. Segít abban, hogy a jövőben önállóan oldd meg a nehéz helyzeteket.
2. Segít eligazodni az információk között és megalapozott döntéseket hozni.
3. Segít eredeti ötleteket és innovatív megoldásokat kidolgozni a jövőbeli kihívásokra.
4. Segít alkalmazkodni a változásokhoz mind az iskolában, mind később a munkahelyen.
5. Megtanít arra, hogy ne add fel, és próbálkozz tovább, ha valami nem sikerül elsőre.
6. Segít abban, hogy egész életedben folytasd a tanulást és a fejlődést.
7. Segít jobban megérteni önmagadat és másokat.
8. Segít abban, hogy pozitív kapcsolatokat építs ki és hatékonyan együttműködj másokkal.
9. Támogatja a felelősségteljes életmódot és a környezet védelmét.
10. Segít barátságokat kötni és sikeresen együttműködni másokkal.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

Kiosztandó segédanyagok a 3. workshophoz – Konkrét tanulási helyzet elemzése

1. tanulási helyzet – Problémamegoldás együttműködéssel a STEAM-módszer alkalmazásával

Egy harmadik osztályos osztályban a tanár egy rövid csoportos feladatot ad a diákoknak. A feladat az, hogy különböző építőanyagok (például fadarabok, LEGO vagy papír) felhasználásával építsenek egy hidat, amelyen egy kis játékautó át tud gurulni. A tanár négyfős csoportokra osztja a diákokat. Minden csoport ugyanazokat az anyagokat kapja, és 45 perc áll rendelkezésükre, hogy közösen megtervezzék és megépítsék a hídjukat. A tanár arra ösztönzi a diákokat, hogy először beszéljék meg az ötleteiket, próbáljanak ki többféle megoldást, és segítsenek egymásnak, ha valaki elakad. A tevékenység kezdetén egy csoportból két diák azonnal nekilát az építésnek. Egy harmadik diák ötleteket javasol, de nem sok lehetőséget kap a szólásra, míg a negyedik diák csendben figyel. A tanár észreveszi a helyzetet, odamegy a csoporthoz, és megkérdezi: „Hogyan tudnátok úgy dolgozni, hogy mindenki megoszthassa az ötleteit?” Rövid megbeszélés után a diákok úgy döntenek, hogy először mindenki javasol egy ötletet, majd közösen kiválasztják, melyiket próbálják ki. Folytatják a munkát, és közösen igyekeznek stabilabbá tenni a hídjukat. A feladat végén minden csoport bemutatja a hídját, és kipróbálja, hogy az autó sikeresen át tud-e haladni rajta.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.
Az Európai Unió társfinanszírozásával

2. tanulási helyzet – Az együttműködés és a kommunikáció fejlesztése tanulási tevékenység révén

Egy második osztályos osztályban a tanár csoportos feladatot ad a diákoknak. Képeslapok segítségével a csoportok egy rövid történetet alkotnak. Minden csoport négy diákból áll. Különböző képeket kapnak (például: park, kutya, labda, esős nap, játszótér). Feladatuk, hogy közösen kitaláljanak egy történetet, és a képeket a helyes sorrendbe rendezzék. A tanár arra ösztönzi a diákokat, hogy hallgassák meg egymás ötleteit, közösen döntsenek, és gondoskodjanak arról, hogy mindenki részt vegyen a munkában. Az egyik csoportban két tanuló nagyon aktívan beszél, míg egy harmadik tanuló nehezen tud hozzászólni. Eközben a negyedik tanuló megpróbálja elrendezni a képeket, de a csoport tagjai nem tudnak megegyezni a helyes sorrendről. A tanár odamegy a csoporthoz, és megkérdezi: „Mit tehetnétek annak érdekében, hogy mindenki elmondhassa az ötleteit?” Rövid megbeszélés után a tanulók úgy döntenek, hogy egyenként osztják meg az ötleteiket.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.

3. tanulási helyzet – Kitartás és önszabályozás fejlesztése játék segítségével

Egy első osztályos osztályban a tanár bemutat egy egyszerű logikai játékot. A diákoknak különböző alakú darabok segítségével kell újra megalkotniuk a képen látható mintát. Néhány diák gyorsan elvégzi a feladatot, míg másoknak több időre van szükségük. Az egyik diák többször is megpróbálja, de nem találja a megfelelő darabokat, és egyre frusztráltabbá válik. A tanár odamegy a diákhoz, és bátorítja: „Próbáld meg újra! Nézd meg alaposan a képet! Melyik darab hasonlít leginkább erre az alakra?” A tanuló újra megpróbálja, és több kísérlet után sikeresen összeállítja a mintát. A tanár dicséri a tanuló kitartását, és kiemeli, hogy az újrapróbálkozás és a türelem segített neki megtalálni a megoldást.

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő információk és állítások
a szerző(k) álláspontját képviselik, és nem feltétlenül tükrözik
az Európai Unió vagy a Tempus Közalapítvány hivatalos véleményét.
Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre miattuk.